

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Інститут філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ТА
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ “ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА
РЕДАГУВАННЯ”, “ЖУРНАЛІСТИКА”

ЛУЦЬК – 2011

УДК 811.161.2'38(072)

ББК 81.411.1-7p30-2

Л 38

Рекомендовано методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 6 від 23 лютого 2011 року)

Розробник: **Левчук І. П.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії та культури української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки

Рецензенти:

Жалко Т. Й., кандидат філологічних наук, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності Луцького інституту розвитку людини Університету “Україна”;

Благовірна Н. Б., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри видавничої справи та редагування і журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки

Левчук І. П. Практична стилістика : робоча навч. прогр. та метод. реком. для студентів напрямів підготовки “Видавнича справа та редагування”, “Журналістика” / І. П. Левчук. – Луцьк, 2011. – 56 с.

Розглянуто основні науково-теоретичні положення, що сприяють практичному вдосконаленню мови, вибору мовцем найдоцільніших форм спілкування в різних суспільних сферах, засвоєнню мовних норм. Розроблено комплекс індивідуальних та самостійних завдань, спрямованих на закріплення та поглиблення теоретичних положень. Подано методичні рекомендації, необхідні для виконання індивідуальної роботи.

Для студентів III курсу напрямів підготовки “Видавнича справа та редагування”, “Журналістика”.

© Левчук І. П., 2011

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2011

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Напрями підготовки: *“Видавнича справа та редагування”;*
“Журналістика”

Освітньо-кваліфікаційний рівень: *бакалавр*

Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3

Загальна кількість годин: *108*

Тип курсу: *обов'язковий*

Рік підготовки: 3

Семестр: 5

Лекції: *40 годин*

Практичні: *32 години*

Самостійна робота: *18 годин*

Індивідуальна робота: *18 годин*

Модулів: 3

Змістових модулів: 3

Вид контролю: *екзамен*

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Лінгвістичні дисципліни разом з іншими літературознавчими, суспільними та гуманітарними науками, забезпечуючи мовну підготовку майбутніх фахівців у галузі видавничої справи та редагування і журналістики, передбачають глибоке та всебічне вивчення системи і структури національної мови, аналіз та опис лінгвістичних одиниць усіх рівнів. Однак вершиною науки про мову лінгвісти називають її стилістику.

Стилістика спирається на знання природи, матерії, семантики та форм мовних одиниць, здобуті під час вивчення фонетики, лексики, граматики, але охоплює функціональний їх аспект, реалізацію в усному і писемному мовленні, у текстах різних типів і жанрів. Вивчаючи різноманітні можливості організації мови залежно від змісту і мети спілкування, вона встановлює доцільність використання мовних категорій, мовних засобів і прийомів для ефективнішого вираження певного змісту.

Основним предметом навчального курсу “Практична стилістика” є стилістична диференціація мови, характеристика її функціональних стилів. На відміну від теоретичної стилістики практична стилістика має прикладний характер, зокрема перша орієнтована на обґрунтування поняття мовного стилю, стилістичної системи національної мови, загалом – визначення сутності стилістичних категорій у лінгвоукраїністиці, друга – на практичне вдосконалення мови, вибір мовцем найдоцільніших форм спілкування у різних суспільних сферах, на засвоєння мовних норм. Проте прикладний характер практичної стилістики не позбавляє її науково-теоретичної основи, а, навпаки, виводить практичну стилістику з науково-теоретичної бази загальної стилістики, стилістики мови, функціональної стилістики.

Отже, курс “Практична стилістика”, зорієнтований на специфіку напрямів підготовки “Видавнича справа та редагування” і “Журналістика”, повинен посісти одне з важливих місць у підготовці майбутніх видавців, редакторів, журналістів, прес-секретарів. Адже сучасна практична стилістика містить не тільки нормативність використання стилістичних засобів, загальні відомості про стилі, оцінку й характеристику мовних засобів, зокрема синонімічних, як ґрунт для відбору, а й комунікативну мету, цільову настанову, умови й ситуації спілкування.

Мета курсу – дати знання основ стилістики як лінгвістичного вчення про функціонування мови, а також виробити у студентів вміння і навички аналізувати та продукувати стилістично довершені тексти різного типу відповідно до мети, призначення, умов спілкування в процесі їх майбутньої роботи.

Завдання вузівського курсу “Практична стилістика”:

- розширити сферу використання сучасної української літературної мови в усіх її функціональних різновидах;
- сприяти глибокому оволодінню стилістикою української мови як цілісною системою;
- виробити в майбутніх фахівців видавничої справи та редагування вміння визначати й оцінювати жанрово-стильові особливості різних текстів;
- виробити у студентів навички конструювання стилістично довершеного тексту;
- сприяти піднесенню культури фахового мовлення;
- розвивати мовне чуття й мовний смак.

Основними організаційними формами вивчення дисципліни, пов’язаними з удосконаленням мовної підготовки майбутніх видавців, редакторів, журналістів тощо, є лекції, практичні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контролюючі заходи: тестовий контроль, модульні контрольні роботи, іспит.

Остаточним видом контролю знань і вмінь є модульні контрольні роботи, що містять тестові питання з усіх розглянутих у межах відповідного змістового модулю тем (тестовий (репродуктивний) блок оцінюється 10 балами) і ситуативні комплексні завдання, які потребують від студентів творчого підходу до вирішення конкретних мовних завдань (креативний блок – 10 балів).

Іспит є підсумковою формою контролю засвоєння знань і формування вмінь, передбачених робочою програмою та індивідуальним планом вивчення дисципліни. Його результат здебільшого має бути інтегрованим і складатися з оцінок, одержаних у результаті поточних, модульних контролів. У випадку невідповідності результатів самоконтролю з інтегрованою оцінкою формою контролю стає екзамен.

Засвоївши курс “Практичної стилістики”, **студенти повинні знати:**

- предмет дисципліни, її тематику та термінологію;
- основні принципи і критерії класифікації та внутрішньжанрової диференціації стилів;

- характерні риси функціональних стилів української мови;
- стилістичну диференціацію словникового складу української мови;
- словотворчі, морфологічні, синтаксичні засоби стилістики та можливості їх використання в тексті відповідно до мети, призначення, умов і сфери спілкування.

Студенти повинні вміти:

- визначати стильові і жанрові мовні ознаки текстів;
- вирізняти й оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються;
- оцінювати стилістичні можливості наявних мовних одиниць;
- робити стилістичний аналіз своїх і чужих текстів, виявляти відхилення від норм, застосовувати засоби для усунення недоліків;
- самостійно конструювати тексти різних типів відповідно до теми і для певної комунікативної ситуації.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	лекції	практ. заняття	самост. роботу	індивід. роботу
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основні поняття стилістики. Функціональні стилі української мови				
Тема 1. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Основні поняття й категорії стилістики	2	2	-	-
Тема 2. Сильова диференціація сучасної української літературної мови	2	2	-	-
Тема 3. Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови	2	2	2	2
Тема 4. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	-	2	-	2
Тема 5. Науковий стиль сучасної української літературної мови	-	2	-	2
Тема 6. Художній стиль сучасної української літературної мови	-	-	4	2
Тема 7. Розмовний стиль сучасної української літературної мови	-	-	4	2
Тема 8. Епістолярний стиль сучасної української літературної мови	2	-	-	2
Тема 9. Конфесійний стиль сучасної української мови	2	-	-	2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Стилістична диференціація словникового складу української мови. Стилістичне використання фразеології				
Тема 10. Стилістичне розшарування української лексики. Стилістичне використання багатозначності, омонімії та паронімії	2	2	-	2
Тема 11. Стилістичне використання синонімії та антонімії	2	2	-	-
Тема 12. Лексика іншомовного походження та її стилістичне використання. Неологізми та застаріла лексика в різних стилях	2	2	-	-
Тема 13. Термінологічна лексика в різних стилях мови	2	-	-	-
Тема 14. Стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях	2	2	-	-
Тема 15. Етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова	-	-	4	-
Тема 16. Стилістичне використання фразеології	2	2	-	-
Тема 17. Мовно-виразові засоби стилістики	2	-	-	-
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Граматичні засоби стилістики та їх використання. Стилістичні фігури				
Тема 18. Стилістичне використання засобів словотвору	2	-	4	-
Тема 19. Морфологічні засоби стилістики	2	2	-	1

Тема 20. Стилiстичнi можливостi синтаксису. Просте речення в стилiстичному аспектi	2	2	-	1
Тема 21. Стилiстичнi можливостi складного речення	2	2	-	-
Тема 22. Однорiднi члени речення. Вiдокремлення як стилiстичний засiб	2	-	-	-
Тема 23. Стилiстичнi аспекти звертання. Вставнi та вставленi конструкцiї	2	2	-	-
Тема 24. Способи передачi чужої мови. Монолог, дiалог, полiлог	2	2	-	-
Тема 25. Перiод та його види. Стилiстичнi фiгури в художнiх i нехудожнiх текстах	2	2	-	-
Усього годин	40	32	18	18

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основні поняття стилістики. Функціональні стилі української мови

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Основні поняття й категорії стилістики

Становлення стилістики української мови як окремої мовознавчої дисципліни. Стилістичний аспект дослідження української мови на сучасному етапі. Предмет і завдання вивчення стилістики. Основні розділи стилістики. Стиль як основне поняття лінгвостилістики. Загальнонародна мова та літературна мова. Норми сучасної української літературної мови. Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови. Методи лінгвостилістичних досліджень.

Тема 2. Стильова диференціація сучасної української літературної мови

Поняття функціонального стилю. Класифікація функціональних стилів в історії української мови. Критерії вирізнення функціональних стилів сучасної української мови. Проблеми функціонального статусу епістолярного, конфесійного, ораторського, інформаційного стилів. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови. Взаємодія функціональних стилів у сучасній українській мові.

Тема 3. Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови

З історії вивчення публіцистичного стилю української мови. Основні характеристики мови публіцистичного стилю. Жанрова своєрідність публіцистичного стилю сучасної української літературної мови. Питання унормування мови публіцистичного стилю. Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови.

Тема 4. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови

Диференційні риси та сфери вживання офіційно-ділового стилю. Різновиди (підстилі) офіційно-ділового стилю. Текст як основа службового документа. Мовні засоби і прийоми стандартизації текстів ділового мовлення. Типові помилки в діловому мовленні та їх корекція.

Тема 5. Науковий стиль сучасної української літературної мови

Становлення та розвиток наукового стилю української мови. Специфіка наукового викладу інформації. Диференційні ознаки

різновидів (підстилів) наукової прози. Жанрові особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.

Тема 6. Художній стиль сучасної української літературної мови

Диференційні риси та сфери вживання художнього стилю сучасної української літературної мови. Лексико-фразеологічні особливості художнього стилю. Граматичні особливості художнього стилю. Жанрово-стильове розшарування художнього стилю.

Тема 7. Розмовний стиль сучасної української літературної мови

Етапи дослідження української розмовної літературної мови. Диференційні риси розмовного стилю української мови. Жанрова диференціація українського розмовного мовлення. Образність в українському усному мовленні.

Тема 8. Епістолярний стиль сучасної української літературної мови

Погляди лінгвістів на функціональний статус епістолярію. Основні жанри української епістолярії, їх структурно-семантичні особливості. Приватний лист у системі української епістолярії. Вияв авторського “я” в епістолярному тексті. Специфіка використання епістолярних текстів у сучасних ЗМІ.

Тема 9. Конфесійний стиль сучасної української мови

З історії конфесійного стилю української мови. Функціональний статус конфесійного стилю і його жанрова своєрідність. Диференційні риси конфесійного стилю української мови. Взаємодія конфесійного стилю української мови з іншими стилями на сторінках сучасної релігійної періодики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Стилiстична диференціяція словникового складу української мови. Стилiстичне використання фразеологiї

Тема 10. Стилiстичне розшарування української лексики. Стилiстичне використання багатозначності, омонiмiї та паронiмiї

Диференціяція лексики української мови за стилістичними ознаками. Багатозначність та омонімія (зіставна характеристика). Стилістичне використання багатозначності та омонімії. Шляхи виникнення омонімів у мові. Повна та часткова омонімія. Омоніми в офіційно-діловому й науковому стилях. Паронімія як лексичне й стилістичне явище. Паронімія як вада тексту.

Тема 11. Стилістичне використання синонімії та антонімії

Типи синонімів. Синоніми ідеографічні та стилістичні. Синоніми загально мовні та контекстуальні. Синоніми в стилістичному аспекті. Можливості цього розряду лексики в різних стилях мови. Евфемізми, перифрази та інші стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії. Антонімія як лексичне та стилістичне явище. Антоніми загально мовні та контекстуальні. Антитеза, епітет-оксिमорон та інші стилістичні фігури, що будуються на основі антонімії.

Тема 12. Лексика іншомовного походження та її стилістичне використання. Неологізми та застаріла лексика в різних стилях

Групи лексики сучасної української мови за походженням. Інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості. Старослов'янізми в сучасній українській мові. Критерії використання лексики іншомовного походження. Неологізми загальномовні й авторські. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості. Оказіоналізми в засобах масової інформації. Стилістичне використання застарілої лексики. Історизми й архаїзми в мові ЗМІ.

Тема 13. Термінологічна лексика в різних стилях мови

Термінологія як компонент української лексики. Характеристика термінів та вимоги до них. Способи введення термінів у тексти різного призначення. Роль термінів у науковому та інших стилях мови. Особливості використання термінів у мові ЗМІ.

Тема 14. Стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях

Професіоналізми, їх типи, способи творення, можливості використання. Жаргонізми й арготизми (зіставна характеристика), можливості вживання в окремих функціональних стилях. Порівняльна характеристика розмовної та просторічної лексики. Її стилістичне використання. Діалектизми в номінативній та стилістичній функції. Межі використання розмовних, просторічних та діалектних елементів у літературній мові, зокрема в засобах масової інформації.

Тема 15. Етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова

Поняття про етимологію. Внутрішня форма слова. Деетимологізація та її роль у мові. Народна етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова в художніх, публіцистичних та наукових текстах. Етимологія як засіб гумору.

Тема 16. Стилiстичне використання фразеологiї

Типи фразеологiчних одиниць за способом з'єднання компонентiв. Фразеологiчні звороти за їх походженням та зв'язками. Використання фразеологiзмiв у рiзних стилях мови. Контамінація фразеологiзмiв. Особливостi вiдтворення фразеологiчних зворотiв у перекладах з одної мови на iншу. Номiнативні функцiї фразеологiзмiв. Експресивно-емоцiйна роль фразеологiзмiв у ЗМI.

Тема 17. Мовно-виразовi засоби стилiстики

Формування стилiстичних засобiв словесної виразностi. Поняття тропiв. Епитет. Граматичне вираження епитетiв. Кольористичнi епитети в художньому тексті. Порiвняння, його види та способи вираження. Використання порiвнянь у текстах рiзних стилiв. Метафора в художнiх i нехудожнiх текстах. Iншi мовновиразовi засоби стилiстики.

ЗМIСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Граматичнi засоби стилiстики та їх використання. Стилiстичнi фiгури

Тема 18. Стилiстичне використання засобiв словотвору

Афiксація з лексичного та стилiстичного погляду. Словоскладання й основокладання в художнiх, нехудожнiх та фольклорних текстах. Виразальнi та емоцijno-експресивнi властивостi словотвору.

Тема 19. Морфологiчнi засоби стилiстики

Предмет i завдання граматичної стилiстики. Особливостi стилiстичного використання категорiї роду й числа. Стилiстичне використання варiантiв вiдмiнкових форм iменникiв. Типовi помилки в мовностилiстичному використаннi iменникiв. Стилiстичнi функцiї власних i загальних iменникiв, ступенiв порiвняння, стягнених i нестягнених форм прикметникiв. Стилiстичне використання числiвникiв. Стилiстичнi можливостi займенникiв. Стилiстичне використання дiєслiв. Iншi стилiстичнi засоби морфологiї.

Тема 20. Стилiстичнi можливостi синтаксису. Просте речення в стилiстичному аспекті

Стилiстичнi властивостi порядку слiв у реченнi. Стилiстична мета й виправданiсть iнверсiї. Способи вираження пiдмета й присудка. Стилiстичне використання координацiї пiдмета й присудка. Синонiмiя варiантiв форм керування. Синонiмiя прийменникових конструкцiй. Варiанти вiдтворення українською мовою російських словосполучень з прийменниками “по”, “при”. Типи простих речень. Односкладнi та двоскладнi речення. Активнi, пасивнi й безособовi конструкцiї.

Тема 21. Стилістичні можливості складного речення

Особливості будови складного речення в науковому стилі. Зіставна характеристика простих і складних речень в офіційно-ділових текстах. Типи складних речень, що переважають в художній літературі. Вплив фольклорних текстів на синтаксис художніх та публіцистичних творів. Складні речення в мові ЗМІ.

Тема 22. Однорідні члени речення. Відокремлення як стилістичний засіб

Стилістичні функції однорідних членів речення. Принципи побудови ряду, сполучники, прийменники та узагальнювальні слова. Значення пропускання та повторення сполучників. Відтінки значення та правила використання двочленних сполучників. Поняття про відокремлення як стилістичне явище. Загальний огляд відокремлених членів речення. Відокремлена прикладка в різних стилях мови.

Тема 23. Стилістичні аспекти звертання. Вставні та вставлені конструкції

Власне звертання й риторичне звертання. Семантична й стилістична характеристика звертань. Особливості функціонування звертань у різних стилях мови. Фольклорні звертання в художньому та публіцистичному стилях. Функції вставних слів у нехудожніх та художніх текстах. Вставлені конструкції в різних стилях мови.

Тема 24. Способи передачі чужої мови. Монолог, діалог, полілог

Пряма, непряма та невласне пряма мова. Способи передачі чужої мови в офіційно-ділових, наукових та публіцистичних текстах. Роль прямої мови в художніх текстах. Невласне пряма мова, її стилістичні можливості. Монолог, діалог, полілог у різних стилях мови. Особливості діалогу в художніх та публіцистичних текстах. Композиційні та стилістичні функції полілогу.

Тема 25. Період та його види. Стилістичні фігури в художніх і нехудожніх текстах

Період як особлива синтаксична конструкція. Структура періоду. Види періодів. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур. Стилістичні фігури в нехудожніх і художніх текстах. Використання фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

5. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Основні поняття й категорії стилістики

Становлення стилістики української мови як окремої мовознавчої дисципліни. Основні розділи стилістики.

Стиль як основне поняття лінгвостилістики.

Методи лінгвостилістичних досліджень.

Тема 2. Стильова диференціація сучасної української літературної мови

Поняття функціонального стилю.

Класифікація функціональних стилів в історії української мови.

Критерії вирізнення функціональних стилів сучасної української мови.

Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови.

Взаємодія функціональних стилів у сучасній українській мові.

Тема 3. Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови

З історії вивчення публіцистичного стилю української мови.

Основні характеристики мови публіцистичного стилю.

Питання унормування мови публіцистичного стилю.

Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови.

Тема 4. Епістолярний стиль сучасної української літературної мови

Погляди лінгвістів на функціональний статус епістолярію.

Основні жанри української епістолярії, їх структурно-семантичні особливості.

Приватний лист у системі української епістолярії. Вияв авторського “я” в епістолярному тексті.

Специфіка використання епістолярних текстів у сучасних ЗМІ.

Тема 5. Конфесійний стиль сучасної української мови

З історії конфесійного стилю української мови.

Функціональний статус конфесійного стилю і його жанрова своєрідність.

Диференційні риси конфесійного стилю української мови.

Взаємодія конфесійного стилю української мови з іншими стилями на сторінках сучасної релігійної періодики.

Тема 6. Стилістичне розширення української лексики. Стилістичне використання багатозначності, омонімії та паронімії

Диференціація лексики української мови за стилістичними ознаками.

Стилістичне використання багатозначності та омонімії.

Паронімія як лексичне й стилістичне явище.

Паронімія як вада тексту.

Тема 7. Стилістичне використання синонімії та антонімії

Синоніми в стилістичному аспекті. Можливості цього розряду лексики в різних стилях мови.

Евфемізми, перифрази та інші стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії.

Антонімія як лексичне та стилістичне явище.

Антитеза, епітет-оксиморон та інші стилістичні фігури, що будуються на основі антонімії.

Тема 8. Лексика іншомовного походження та її стилістичне використання. Неологізми та застаріла лексика в різних стилях

Групи лексики сучасної української мови за походженням.

Інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості.

Неологізми загальнономовні й авторські. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості.

Стилістичне використання застарілої лексики.

Тема 9. Термінологічна лексика в різних стилях мови

Термінологія як компонент української лексики. Характеристика термінів та вимоги до них.

Способи введення термінів у тексти різного призначення.

Роль термінів у науковому та інших стилях мови.

Особливості використання термінів у мові ЗМІ.

Тема 10. Стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях

Професіоналізми, їх типи, способи творення, можливості використання.

Жаргонізми й арготизми (зіставна характеристика), можливості вживання в окремих функціональних стилях.

Порівняльна характеристика розмовної та просторічної лексики. Її стилістичне використання.

Діалектизми в номінативній та стилістичній функції.

Тема 11. Стилістичне використання фразеології

Фразеологічні звороти за їх походженням та зв'язками.

Використання фразеологізмів у різних стилях мови.

Особливості відтворення фразеологічних зворотів у перекладах з однієї мови на іншу.

Експресивно-емоційна роль фразеологізмів у ЗМІ.

Тема 12. Мовно-виразові засоби стилістики

Диференціація мовно-виразових засобів стилістики: стилістично марковані та стилістично немарковані.

Формування стилістичних засобів словесної виразності.

Епітет. Граматичне вираження епітетів. Кольористичні епітети в художньому тексті.

Порівняння, його види та способи вираження. Використання порівнянь у текстах різних стилів.

Метафора в художніх і нехудожніх текстах.

Тема 13. Стилістичне використання засобів словотвору

Афіксація з лексичного та стилістичного погляду.

Словоскладання й основоскладання в художніх, нехудожніх та фольклорних текстах.

Виразальні та емоційно-експресивні властивості словотвору.

Тема 14. Морфологічні засоби стилістики

Предмет і завдання граматичної стилістики.

Стилістичне використання категорії роду й числа.

Стилістичні функції власних і загальних іменників, ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм прикметників.

Інші стилістичні засоби морфології.

Тема 15. Стилістичні можливості синтаксису. Просте речення в стилістичному аспекті

Стилістичні властивості порядку слів у реченні.

Способи вираження підмета й присудка. Стилістичне використання координації підмета й присудка.

Типи простих речень. Односкладні та двоскладні речення.

Активні, пасивні й безособові конструкції.

Тема 16. Стилістичні можливості складного речення

Особливості будови складного речення в науковому стилі.

Зіставна характеристика простих і складних речень в офіційно-ділових текстах.

Типи складних речень, що переважають в художній літературі.

Складні речення в мові ЗМІ.

Тема 17. Однорідні члени речення. Відокремлення як стилістичний засіб

Стилістичні функції однорідних членів речення.

Принципи побудови ряду, сполучники, прийменники та узагальнювальні слова.

Поняття про відокремлення як стилістичне явище.

Відокремлена прикладка в різних стилях мови.

Тема 18. Стилістичні аспекти звертання. Вставні та вставлені конструкції

Власне звертання й риторичне звертання. Семантична й стилістична характеристика звертань.

Особливості функціонування звертань у різних стилях мови.

Функції вставних слів у нехудожніх та художніх текстах.

Вставлені конструкції в різних стилях мови.

Тема 19. Способи передачі чужої мови. Монолог, діалог, полілог

Способи передачі чужої мови в офіційно-ділових, наукових та публіцистичних текстах.

Роль прямої мови в художніх текстах.

Невласне пряма мова, її стилістичні можливості.

Монолог, діалог, полілог у різних стилях мови.

Тема 20. Період та його види. Стилістичні фігури в художніх і нехудожніх текстах

Період як особлива синтаксична конструкція. Структура періоду. Види періодів.

Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур.

Стилістичні фігури в нехудожніх і художніх текстах.

Використання фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основні поняття стилістики. Функціональні стилі української мови

Практичне заняття № 1

Вступ. Основні поняття стилістики.

Норми сучасної української літературної мови (2 год)

1. Предмет і завдання вивчення стилістики. Місце практичної стилістики в системі мовознавчих дисциплін.
2. Основні поняття стилістики.
3. Загальнонародна мова і літературна мова. Норми сучасної української літературної мови.
4. Роль ЗМІ в поширенні норм української літературної мови.
5. Методи стилістичних досліджень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Арешенков Ю. О. “Стиль” як категоріальне поняття стилістичної науки / Ю. О. Арешенков // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. – Чернівці : Рута, 2001. – Вип. 117-118 : Слов’ян. філологія. – С. 3–10.
2. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – 368 с.
3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 7–12.
5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
6. Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
7. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К. : Наук. думка, 1976. – 287 с.
8. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – 248 с.
9. СУЛМ. Стилістика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973.
10. Українська мова : Енциклопедія. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана”, 2000. – С. 600–604. (Статті “Стилістика” і “Стиль” законспектувати).

Практичне заняття № 2
Функціональні стилі української мови,
критерії їх вирізнення (2 год)

1. Поняття функціонального стилю.
2. Класифікація функціональних стилів в історії української мови.
3. Критерії вирізнення функціональних стилів сучасної української мови.
4. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови.
5. Взаємодія функціональних стилів у сучасній українській мові.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Арешенков Ю. Класифікація функціональних стилів і вивчення стилістики у вищій та середній школі / Ю. Арешенков // Укр. мова і літ. в шк. – 1993. – № 1. – С. 43–44.
2. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – 368 с.
3. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – С. 7–13.
4. Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 140–178.
5. Непийвода Н. Ф. Стилі мови і їх ознаки / Н. Ф. Непийвода // Укр. мова і літ. в шк. – 1979. – № 8. – С. 30–38.
6. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – С. 6–18.
7. СУЛІМ. Стилістика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 561–582.
8. Шевченко Л. І. Стилі сучасної української літературної мови. Проблема структуризації / Л. І. Шевченко // Українська мова : з минулого в майбутнє. – К., 1998. – С. 183–186.

Практичне заняття № 3
Публіцистичний стиль сучасної української
літературної мови (2 год)

1. Становлення та розвиток публіцистичного стилю української мови.
2. Диференційні риси та сфери функціонування публіцистичного стилю.
3. Основні характеристики мови публіцистичного стилю.
4. Жанрова парадигма публіцистичного стилю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баранник Д. Х. До питання про “інформаційний” стиль мови /

- Д. Х. Баранник // Мовознавство. – 1967. – № 6. – С. 3–10.
2. Баранник Д. Х. Мовна структура публіцистичного стилю / Д. Х. Баранник // Українська мова і л-ра в шк. – 1978. – № 6. – С. 27–34.
3. Білодід І. К. Мова масово-політичної і ділової інформації як структурно-функціональний стиль сучасної літературної мови / І. К. Білодід // Мовознавство. – 1977. – № 1. – С. 3–11.
4. Бурячок А. А. Про мову популярних журналів / А. А. Бурячок // Питання мовної культури : зб. – К., 1970. – Вип. 4. – С. 87–96.
5. Заверталюк Н. І. Розвиток радянської публіцистики / Н. І. Заверталюк // Українська мова і л-ра в шк. – 1973. – № 11. – С. 1–7.
6. Коваль А. П. Публіцистичний стиль української літературної мови ХІХ – поч. ХХ ст. / А. П. Коваль // Українська мова в шк. – 1955. – № 5. – С. 25–33.
7. Мамалига А. І. До питання про структурно-семантичні зміни у мові газет : (на матеріалі українських і російських газет) / А. І. Мамалига // Українське мовознавство : міжвід. наук. зб. – К., 1973. – Вип. 1. – С. 72–79.
8. Пономарів О. Д. Слово переконує : [Про публіцистичний стиль] / О. Д. Пономарів // Культура слова : республік. міжвід. зб. – К., 1988. – Вип. 35. – С. 21–25.

Практичне заняття № 4 ***Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови (2 год)***

1. Диференційні риси та сфери вживання офіційно-ділового стилю.
2. Різновиди (підстили) офіційно-ділового стилю.
3. Текст як основа службового документа. Мовні засоби і прийоми стандартизації текстів ділового мовлення.
4. Типові помилки в діловому мовленні та їх корекція.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Горбачук Д. До питання семантичної і структурної характеристики сполучень слів офіційно-ділового стилю / Д. Горбачук // Збірник наук. пр. Полтав. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2000. – Вип. 4/5 : Філолог. науки. – С. 94–109.
2. Захарків О. Про мову офіційну й неофіційну / О. Захарків // Мова державна – Мова офіційна : матеріали наук. конф. – К., 1995. – С. 119–121.
3. Паламар Л. М. Мова ділових паперів / Л. М. Паламар, Г. М. Кацавець. – К. : Либідь, 2000. – 296 с.
4. Пещак М. М. Типи українських грамот ХІV ст. та їх стиліс-

тичні особливості / М. М. Пешак // Мовознавство. – 1970. – № 6. – С. 58–65.

5. Пешак М. М. Стиль ділових документів XIV ст. : монографія / М. М. Пешак. – К. : Наук. думка, 1979. – 268 с.

6. Плотницька І. М. Ділова українська мова : навч. посібник / І. М. Плотницька. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 256 с.

7. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення / С. В. Шевчук. – К. : Вища школа, 1998. – 271 с.

8. Рукас Т. Практична стилістика ділового мовлення / Т. Рукас // Дивослово. – 2003. – № 2. – С. 71–74.

Практичне заняття № 5 **Науковий стиль сучасної української** **літературної мови (2 год)**

1. Становлення та розвиток наукового стилю української мови.
2. Специфіка наукового викладу інформації.
3. Диференційні ознаки різновидів (підстилів) наукової прози.
4. Жанрові особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексієнко Л. А. Науковий текст і його автор / Л. А. Алексієнко // Українське мовознавство : республік. міжвід. наук. зб. – К., 1985. – Вип. 13. – С. 122–125.

2. Жовтобрюх М. А. Науковий стиль української мови / М. А. Жовтобрюх // Мовознавство. – 1968. – № 1. – С. 3–13.

3. Зелінська Н. В. “Який він, науковий стиль?” / Н. В. Зелінська // Культура слова : республік. міжвід. зб. – К., 1989. – Вип. 36. – С. 13–17.

4. Ковтун Т. В. Щоб і науково, і популярно / Т. В. Ковтун // Культура слова : республік. міжвід. зб. – К., 1989. – Вип. 36. – С. 67–70.

5. Мацько О. Стилі навчання / О. Мацько // Дивослово. – 2003. – № 2. – С. 32–34.

6. Медведєв А. Р. Стильові риси науково-технічного мовлення / А. Р. Медведєв // Мовознавство. – 1980. – № 1. – С. 13–18.

7. Непийвода Н. Ф. Науковий стиль як нейролінгвістичний код / Н. Ф. Непийвода // Мовознавство. – 1997. – № 2/3. – С. 39–44.

8. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

9. Сазонов С. В. Об одном показателе стереотипности научно-

го текста: (Учет наличия “смысловых скважин”) / С. В. Сазонов // Общие и частичные проблемы функциональных стилей : сб. / отв. ред. М. Я. Цвиллинг. – М., 1986. – С. 46–49.

10. Троянская Е. С. Полевая структура научного стиля и его жанровых разновидностей / Е. С. Троянская // Общие и частичные проблемы функциональных стилей: сб. / отв. ред. М. Я. Цвиллинг. – М., 1986. – С. 16–28.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Стилiстична диференцiацiя словникового складу української мови. Стилiстичне використання фразеологiї

Практичне заняття № 6

Стилiстичне використання багатозначності, омонiмiї та паронiмiї (2 год)

1. Багатозначність. Стилiстичнi можливостi багатозначностi.
2. Шляхи виникнення омонiмiв у мовi. Повна та часткова омонiмiя.
3. Стилiстичнi функцiї омонiмiв. Каламбур.
4. Паронiмiя як лексичне та стилiстичне явище. Парономазiя.
5. Паронiмiя як вада тексту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – С. 60–61.
2. Дудик П. С. Стилiстика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 155–165.
3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 56–75.
5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – С. 22–41.
6. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 328–338, 376–377.
7. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либiдь, 1992. – С. 38–56.
8. СУЛМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодiда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 107–114, 134–145.

Практичне заняття № 7

Стилістичне використання синонімії та антонімії (2 год)

1. Синоніми в мові, типи синонімів.
2. Стилістичні функції лексичних синонімів.
3. Стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії.
4. Антоніми. Словникові та контекстуальні антоніми в мові, їх функції.
5. Образно-виразові засоби, побудовані на антонімії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – С. 61–63.
2. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 166–171.
3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 76–91.
5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – С. 41–61.
6. Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 367–369, 374–375, 379–380.
7. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – С. 56–71.
8. СУЛМ. Стилістика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 103–107, 115–134.

Практичне заняття № 8

Лексика іншомовного походження зі стилістичного погляду. Стилістичне використання неологізмів і застарілих слів (2 год)

1. Стилістичне використання слів іншомовного походження, способи введення їх у текст.
2. Причини виникнення, способи творення та стилістичні можливості неологізмів. Неологізми як обов’язковий елемент мови ЗМІ.
3. Стилістичне використання історизмів й архаїзмів у різних стилях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – С. 54–55, 64–66.
2. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. :

ВЦ “Академія”, 2005. – С. 150–154, 171–174.

3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.

4. Капелюшний А. О. Росіянізми в телевізійному мовленні і в газетному тексті / А. О. Капелюшний // Телевізійна й радіожурналістика. – Вип. 3. – Львів : ЛНУ, 2000. – С. 359–368.

5. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 76–125.

6. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – С. 61–89.

7. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 276–278, 434–436.

8. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либiдь, 1992. – С. 72–92, 109–112.

9. СУЛМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодiда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 61–84.

Практичне заняття № 9

Мовні й стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях (2 год)

1. Професіоналізми. Стилiстичне використання професіоналізмів.
2. Вживання жаргонізмів й арготизмів в окремих функціональних стилях.
3. Порівняльна характеристика розмовної й просторічної лексики, її стилістичні можливості.
4. Діалектизми. Стилiстичні функції діалектизмів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – С. 54–55, 64–66.

2. Дудик П. С. Стилiстика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 150–154, 171–174.

3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.

4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 76–125.

5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – С. 61–89.

6. Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 276–278, 434–436.

7. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – С. 72–92, 109–112.

8. СУЛМ. Стилістика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 61–84.

Практичне заняття № 10

Стилістичне використання фразеологізмів (2 год)

1. Типологія фразеологізмів.
2. Фразеологічні звороти за їх походженням.
3. Способи „перекладу” фразеологічних одиниць.
4. Тяжіння фразеологізмів до певних функціональних стилів.
5. Трансформація фразеологізмів у мові ЗМІ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – С. 94–104.

2. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 179–179.

3. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 144–164.

4. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови. – К. : Вища школа, 1987. – С. 111–130.

5. Коваль А. П. Крилаті вислови – важливий стилістичний засіб / А. П. Коваль, В. В. Коптілов // Укр. мова і л-ра в школі. – 1964. – № 7. – С. 29–35.

6. Кожин О. М. Принципи стилістичної диференціації фразеологізмів / О. М. Кожин // Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики. – К. : Наук. думка, 1972. – С. 167–176.

7. Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 38–40.

8. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – С. 121–131.

9. СУЛМ. Стилістика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 150–210.

10. Теплюк В. Фразеологізми як синтаксичні одиниці в публіцистиці / В. Теплюк // Дивослово. – 2002. – № 1. – С. 14–16.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Граматичні засоби стилістики та їх використання. Стилiстичнi фiгури

Практичне заняття № 11

Морфологiчнi засоби стилiстики (2 год)

1. Стилiстичнi особливостi категорiй роду та числа iменникiв.
2. Стилiстичнi функцiї вiдмiнкових форм iменника.
3. Стилiстичнi особливостi загальних i власних iменникiв.
4. Стилiстична спроможнiсть прикметникiв.
5. Стилiстичнi можливостi дiєслова.
6. Стилiстичне використання числiвникiв i займенникiв.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дудик П. С. Стилiстика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академiя”, 2005. – 368 с.
2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесности / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рiдна мова, 1997. – 431 с.
3. Капелюшний А. О. Практична стилiстика української мови / А. О. Капелюшний. – Львiв : ПАiС, 2007. – С. 165–263.
4. Коваль А. П. Практична стилiстика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
5. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
6. Пономарiв О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарiв. – К. : Либiдь, 1992. – 248 с.
7. СУЛМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Бiлодiда. – К. : Наук. думка, 1973.

Практичне заняття № 12

Стилiстичнi можливостi простого речення (2 год)

1. Стилiстичнi можливостi синтаксису.
2. Стилiстичнi властивостi порядку слiв у реченнi.
3. Стилiстичне використання координацiї пiдмета й присудка.
4. Типи простих речень. Односкладнi та двоскладнi речення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дудик П. С. Стилiстика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академiя”, 2005. – 368 с.
2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесности / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рiдна мова, 1997. – 431 с.

3. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 264–354.
4. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
5. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
6. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либiдь, 1992. – 248 с.
7. СУЛМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодiда. – К. : Наук. думка, 1973.

Практичне заняття № 13

Стилiстичні можливості складного речення (2 год)

1. Особливості будови складного речення в різних стилях.
2. Вплив фольклорних текстів на синтаксис художніх та публіцистичних творів.
3. Дієприкметниковий зворот і підрядне означальне речення, паралельність цих конструкцій і їх стилістичні відтінки.
4. Дієприслівникові звороти й підрядні обставинні речення як паралельні конструкції, їх змістові та стилістичні відтінки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дорошенко С. І. Граматична стилістика української мови / С. І. Дорошенко. – К. : Рад. шк., 1985. – С. 133–144, 176–197.
2. Дудик П. С. Стилiстика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 273–288.
3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 355–373.
5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
6. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
7. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либiдь, 1992. – 248 с.
8. СУЛМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодiда. – К. : Наук. думка, 1973.

Практичне заняття № 14
Стилістичні аспекти звертання. Вставні та вставлені
конструкції (2 год)

1. Семантична та стилістична характеристика звертань.
2. Особливості функціонування звертання в різних стилях мови.
3. Фольклорні звертання в художньому та публіцистичному стилях.
4. Функції вставних слів у нехудожніх і художніх текстах.
5. Вставлені конструкції в різних стилях мови.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 264–272.
2. Єрмоленко С. Я. Фольклор і літературна мова / С. Я. Єрмоленко. – К. : Наук. думка, 1987. – 245 с.
3. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – С. 355–373.
5. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
6. Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
7. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – 248 с.
8. СУЛМ. Стилістика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973.

Практичне заняття № 15
Пряма й непряма мова в тексті. Монолог, діалог, полілог (2 год)

1. Способи передачі чужої мови в текстах різних стилів.
2. Роль прямої мови в художніх творах.
3. Невласне пряма мова, її стилістичні можливості.
4. Монолог у різних стилях мови.
5. Діалог у художніх та публіцистичних текстах.
6. Композиційні та стилістичні функції полілогу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 111–114.
2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.

3. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
4. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – 462 с.
5. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либiдь, 1992. – 248 с.
6. СУЛiМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодiда. – К. : Наук. думка, 1973.

Практичне заняття № 16

Стилiстичнi фiгури в рiзних текстах (2 год)

1. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур.
2. Стилiстичнi фiгури в нехудожнiх та художнiх текстах.
3. Використання фiгур як засобу логiчного видiлення та впорядкування i як прийому посилення емоцiйно-експресивних можливостей викладу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
2. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
3. Мацько Л. І. Стилiстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 318–379.
4. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либiдь, 1992. – 248 с.
5. СУЛiМ. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодiда. – К. : Наук. думка, 1973.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Тема 1. Художній стиль сучасної української літературної мови

Опрацюйте питання:

1. Диференційні риси та сфери вживання художнього стилю сучасної української літературної мови.
2. Лексико-фразеологічні особливості художнього стилю.
3. Граматичні особливості художнього стилю.
4. Жанрово-стильове розшарування художнього стилю.

Студенти мають законспектувати відповідну рекомендовану літературу (*) та вміти пояснити мовностильові особливості художнього стилю сучасної української мови на прикладі самостійно дібраного тексту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дзюбишина-Мельник Н. Я. Фольклор, поет і дитина : [Мова дитячої літератури] / Н. Я. Дзюбишина-Мельник // Культура слова : республік. міжвід. зб. – К., 1992. – Вип.43. – С. 80–84.
2. *Дзюбишина-Мельник Н. Я. Художній стиль і мова творів дітей / Н. Я. Дзюбишина-Мельник // Культура слова : республік. міжвід. зб. – К., 1992. – Вип. 42. – С. 85–89.
3. Єрмоленко С. Я. Скарбниця народного слова : [Семантична глибина народнопісенного слова] / С. Я. Єрмоленко // Мовознавство. – 1982. – № 6. – С. 58–69.
4. *Єрмоленко С. Я. Художній стиль / С. Я. Єрмоленко // Українська мова : Енциклопедія. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана”, 2000. – С. 717–718.
5. *Мацько Л. І. Стилїстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 247–255.
6. Моренець В. В. Мовностилїстичні ознаки жанру і творча самобутність письменника / В. В. Моренець// Українське мовознавство : республік міжвід. наук. зб. – К., 1971. – Вип. 2. – С. 59–66.

Тема 2. Розмовний стиль сучасної української літературної мови

Опрацюйте питання:

1. Етапи дослідження української розмовної літературної мови.
2. Диференційні риси розмовного стилю української мови.
3. Жанрова диференціяція українського розмовного мовлення.
4. Образність в українському усному мовленні.

Студенти мають законспектувати відповідну рекомендовану літературу (*) та вміти пояснити мовностильові особливості розмовного стилю сучасної української мови на прикладі самостійно дібраного тексту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Баранник Д. Х. Коментарний стиль усного літературного мовлення / Д. Х. Баранник // Мовознавство. – 1969. – № 4. – С. 66–74.
2. Дудик П. С. Особливості розмовної мови / П. С. Дудик // Українська мова і л-ра в шк. – 1967. – № 6. – С. 21–24.
3. *Дудик П. С. Розмовний стиль сучасної української літературної мови : (До питання про зміст поняття) / П. С. Дудик // Мовознавство. – 1971. – № 5. – С. 3–12.
4. *Мацько Л. І. Стилістика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища школа, 2003. – С. 291–295.
5. Міласян В. І. Барви живого слова : [Стилістичні функції розмовної лексики та фразеології] / В. І. Міласян // Культура слова : республік. міжвід. зб. – К., 1986. – Вип. 30. – С. 36–39.

Тема 3. Етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова

Опрацюйте питання:

1. Поняття про етимологію. Внутрішня форма слова.
2. Деетимологізація та її роль у мові.
3. Народна етимологія.
4. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова в художніх, публіцистичних та наукових текстах.
5. Етимологія як засіб гумору.

Студенти мають законспектувати відповідну рекомендовану літературу (*), дібрати приклади використання народної етимології в художньому тексті та проілюструвати послуговування етимологією як засобом гумору в ЗМІ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дудик П. С. Стилістика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – 368 с.
2. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – 351 с.
3. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – 248 с.

4. Прищва Б. Г. Засоби гумору в творах Остапа Вишні : лінгвостилістичний аналіз / Б. Г. Прищва. – К. : Вища школа, 1977. – 118 с.
5. СУЛМ. Стилїстика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973.
6. *Тараненко О. О. “Народна етимологія” / О. О. Тараненко // Українська мова : Енциклопедія. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана”, 2000. – С. 371.

Тема 4. Стилїстичне використання засобів словотвору

Опрацюйте питання:

1. Афіксація з лексичного та стилїстичного погляду.
2. Словоскладання й основоскладання в художніх, нехудожніх та фольклорних текстах.
3. Особливості використання абрєвіатур в різних типах текстів. Абрєвіатури в мові сучасних ЗМІ.
4. Виразальні та емоційно-експресивні властивості словотвору.

Студенти мають законспектувати відповідну рекомендовану літературу (*) та дібрати приклади стилїстичного використання афіксації в художніх та публіцистичних текстах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Дудик П. С. Стилїстика української мови / П. С. Дудик. – К. : ВЦ “Академія”, 2005. – С. 180–182.
2. *Коваль А. П. Практична стилїстика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1987. – С. 131–160.
3. *Ленець К. В. Вплив публіцистичного стилю на художній : (Словотвірний рівень) / К. В. Ленець // Взаємодія художнього і публіцистичного стилів української мови. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 50–89.
4. Ленець К. В. Експресивний словотвір : (На матеріалі повісті О. Гончара “Бригантина”) / К. В. Ленець // Культура слова. – 1976. – Вип. 10. – С. 34–38.
5. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1992. – 248 с.
6. СУЛМ. Стилїстика / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973.

8. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Студент повинен підготувати та виголосити повідомлення на одну із запропонованих тем, продемонструвавши вміння аналізувати специфіку мови засобів масової інформації, послуговуючись теоретичними знаннями з курсу практичної стилістики та навиками удосконалення й редагування публіцистичних текстів. Зосереджуємо увагу також на вмінні вправно висловлювати свої думки як в усній, так і в писемній формі.

Регламент виступів – 10 хв.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПОВІДОМЛЕНЬ:

1. Стилістичне використання фразеологічних одиниць у мові ЗМІ.
2. Крилаті вирази в мові сучасних мас-медіа.
3. Засоби мовної експресії на сторінках сучасних ЗМІ.
4. Функціонування синонімів у мові ЗМІ.
5. Стилістичне використання багатозначності слова в сучасних ЗМІ.
6. Стилістичне використання омонімії в мові періодичних видань.
7. Стилістичне використання паронімії в мові періодики.
8. Стилістичне використання антонімії у мові періодичних видань.
9. Стилістичне використання метафор у мові періодичних видань.
10. Стилістичне використання метафор у текстах реклами.
11. Мовна гра та гумор в рекламному тексті.
12. Особливості використання іншомовної лексики в засобах масової інформації.
13. Стилістичні функції діалектизмів у мові ЗМІ.
14. Стилістичне використання розмовної лексики в мові преси.
15. Жаргонна лексика в мові сучасної української преси.
16. Неологізми в мові засобів масової інформації.
17. Функціонування термінів у сучасній пресі.
18. Стійкі сполуки в мові періодичних видань.
19. Стилістичне використання займенників у мові ЗМІ.
20. Стилістичне використання прикметників у мові ЗМІ.
21. Стилістичне використання числівників у мові ЗМІ.
22. Стилістичне використання іменників у мові ЗМІ.
23. Стилістичне використання звертань у мові періодичних видань.
24. Стилістичне використання однорідних членів речення у ЗМІ.
25. Складні речення в мові сучасних ЗМІ.

9. ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90–100	відмінно	A	відмінне виконання
82–89	добре	B	вище середнього рівня
75–81		C	загалом хороша робота
67–74	задовільно	D	непогано
60–66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35–59	не задовільно	FX	необхідне повторне перескладання
1–34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Критерії оцінки рівня знань передбачають основні вимоги до оцінки рівня знань та вмінь студентів на кожному практичному занятті, при виконанні самостійної роботи та індивідуальних завдань із курсу “Практична стилістика”.

Рівень знань вважаємо за доцільне оцінювати за середнім балом, виведеним за результатом оцінки всіх складових атестаційних завдань.

Норми оцінювання:

• **2 бали** (5 балів – самостійна та індивідуальна робота) – ставимо за такі знання та вміння:

- комплексно вирішувати поставлені завдання;
- глибоко розкривати зміст поставленого завдання чи проблеми;
- доцільно використовувати спеціальну термінологію;
- доречно ілюструвати відповідь прикладами;
- практично застосовувати одержані глибокі теоретичні знання з курсу;
- знаходити джерело інформації та аналізувати її;
- оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду.

Можливі 2–3 неточності у викладі матеріалу, що не впливають на правильність висновків.

Завдання мають бути виконані на 80–90%.

• **1,5 бала** (4 бали – самостійна та індивідуальна робота) – ставимо за такі знання та вміння:

- комплексно вирішувати поставлені завдання;
- правильно розкритий основний зміст матеріалу за умови виконання завдання;
- правильно використану термінологію;
- виконання роботи без суттєвих помилок;
- вміння зібрати матеріал, скласти план, побудувати текст будь-якого виду;
- оформляти роботу охайно, відповідно до вимог щодо структурної, змістової та мовної організації текстів певного виду.

У відповідях можливі 1–2 неточності у викладі інформації, які не впливають на конкретний зміст.

Завдання виконано на 60–80 %.

• **1 бал** (3 бали – самостійна та індивідуальна робота) – студент отримує, якщо:

- зміст викладено частково, не завжди послідовно;
- одержані теоретичні знання невміло застосовані практично;
- відсутній логічний зв'язок основного викладу інформації з висновками;
- відповідь неповна, хоча суть запитання загалом висвітлена;
- у змісті роботи є помилки;
- завдання виконано на 50-60 %.

• **0,5 бала** (2–1 бал – самостійна та індивідуальна робота) – студент отримує, якщо:

- відтворює менше половини навчального матеріалу;
- є суттєві помилки у викладі інформації та висновках;
- спеціальною термінологією студент володіє погано;
- завдання виконано неохайно, з виправленнями й багатьма помилками;
- не вміє аналізувати та редагувати текст відповідно до його функціонального призначення й не має знань про його структурну та мовну організацію.

Розподіл балів здійснюється таким чином:

Змістовий модуль 1	Тема 1	2	10
	Тема 2	2	
	Тема 3	2	
	Тема 4	2	
	Тема 5	2	
	Тема 6	-	
	Тема 7	-	
	Тема 8	-	
	Тема 9	-	
Змістовий модуль 2	Тема 10	2	10
	Тема 11	2	
	Тема 12	2	
	Тема 13	-	
	Тема 14	2	
	Тема 15	-	
	Тема 16	2	
	Тема 17	-	
Змістовий модуль 3	Тема 18	-	10
	Тема 19	2	
	Тема 20	2	
	Тема 21	2	
	Тема 22	-	
	Тема 23	2	
	Тема 24	2	
	Тема 25	-	
Самостійна робота			5
Індивідуальна робота			5
Модульні контрольні роботи	МКР 1		20
	МКР 2		20
	МКР 3		20
Сума балів			100

10. КОРОТКИЙ СЛОВНИК ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Алегорія – троп, один з видів образного, непрямого називання, коли абстрактне поняття або судження передається через конкретний образ.

Алітерація – повторення одного або кількох приголосних звуків у суміжних або близько розташованих у тексті словах.

Алогізм – сполучення суперечливих понять, свідоме порушення логічних зв'язків, ініційоване задля створення певного стилістичного та смислового ефекту.

Алонім – різновид власної назви того самого об'єкта.

Алофраза – варіант словосполучення, фразеологічного виразу тощо.

Ампліфікація – фігура мови, що полягає в нагромадженні однорідних мовних засобів для підсилення експресивності висловлювання.

Анафора, єдинопочаток – фігура мови, що утворюється повторенням певних звуків, слів чи синтаксичних конструкцій на початку суміжних мовних одиниць; протилежна епіфорі.

Анахронізм – помилкове чи свідоме (зі спеціальною стилістичною настановою) використання слова або вислову, що вже застаріли і не відповідають мовним нормам певної епохи.

Антитеза – фігура мови, що полягає у протиставленні або зіставленні порівнюваних понять, явищ, ситуацій шляхом поєднання їх мовних виражень в одному контексті для досягнення певного виражально-зображального ефекту (увиразнення протилежності, підкреслення несумісності або, навпаки, діалектичне співіснування тих чи інших понять тощо).

Антифриз, антифразис – різновид енантіосемії, троп, що полягає у навмисному, спеціально заданому вживанні мовної одиниці з протилежним значенням або конотацією.

Антоніми – слова (переважно однієї частини мови) або їх окремі значення, а також стійкі словосполучення, афікси, граматичні форми, зокрема синтаксичні конструкції, що, тісно поєднуючись певною семантичною спільністю, розрізняються на цій самій основі максимально протилежними значеннями.

Антономазія – троп, що полягає в заміні прямої назви особи іншою: 1) загальної – власною назвою з міфології, історії, літератури тощо на основі певних асоціацій метафоричного характеру; відрізняється від деонімізації – заміни власної назви загальною на основі асоціацій переважно метонімічного характеру; 2) описовим найменуванням особи.

Антропоморфізація – олюднення.

Апокопа – утинання одного або кількох звуків у кінці слова без зміни лексичного значення.

Арготизми – лексика, що характеризує мовлення людей, які свідомо прагнуть зробити свою мову “таємною”, незрозумілою для інших.

Архайзми – мовні одиниці, що застаріли або зовсім вийшли з ужитку.

Асонанс – повторення однакових голосних (переважно наголошених) звуків у суміжних чи близько розташованих словах художнього тексту співзвучність голосних у римі: вид звукопису.

Астеїзм – різновид антифразу, троп, в якому мовна одиниця з негативним значенням, осудливою конотацією вживається як форма вираження похвали, захоплення, ласки.

Афреза – утинання певних звуків у слові задля уникнення їх збігу та дотримання вимог віршової метроструктури; протилежна редуплікації.

Варваризм – іншомовне або створене за іншомовним зразком слово або зворот, що не стали загальноживаними, не відповідають нормам даної мови, зберігаючи своє національно-конотативне забарвлення.

Відсторонення – художній прийом, за допомогою якого психічні процеси, стани зображуються як самостійно існуючі фізичні явища.

Вульгаризм – грубе, брутально-лайливе слово або зворот, ужиті в літературній мові.

Гетерофемія – помилкове вживання одного слова замість іншого, подібного за формою, але не тотожного за значенням.

Гіатус, зіяння – збіг двох або кількох голосних звуків в одному слові або на межі слів.

Гіпербола – троп, що полягає в надмірному перебільшенні характерних властивостей чи ознак певного предмета, явища або дії для надання об’єктові зображення більшої виразності, а самому зображенню – більшої переконливості.

Градація – стилістична фігура, що полягає у поступовому нагнітанні семантично близьких і (або) синтаксично однотипних компонентів задля підвищення (клімакс) чи пониження (антиклімакс) інтенсивності їх значення, емоційно-експресивного забарвлення всього висловлювання.

Дисфемізм, какофемізм – троп, що полягає в заміні звичайної, нейтральної назви і грубим, вульгарним словом або висловом з метою приниження об’єкта її позначення, для емоційного підсилення та увиразнення висловлення; іноді є виявом мовної бравади, прагненням епатувати слухача.

Діалектизм – позанормативний елемент літературної мови, що

має виражену діалектну віднесеність.

Евфемізм – троп, благозвучне слово або вислів, що вживається для непрямого, прихованого, зокрема пом'якшеного, ввічливого позначення певних предметів, явищ, дій замість прямої їх назви (що вже існує при перейменуванні або логічно найбільш умотивована при первинному найменуванні).

Евфонія, милозвучність – здатність фонетичної системи мови до мелодійного звучання, а також до створення звукових образів у висловлюванні.

Евфуїзм – пишномовний стилістичний зворот, бундючний стиль.

Езопівська мова – особливий стиль викладу, для якого характерним є використання натяків, недомовок, алегорій, перифразів, іронії тощо.

Екзотизм – слово або вислів, запозичені з маловідомої, найчастіше несередньоевропейської мови і вживані для надання мові особливого колориту.

Еколалія – спотворення слів у дитячій вимові.

Експресивні стилі – різновиди мови, що мають певний колорит (урочистості, піднесеності – високий; нейтральності – середній; іронічності, зневажливості – низький), який твориться добром і поєднанням відповідних мовних засобів – лексичних, фразеологічних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних.

Експресивність – властивість мовної одиниці підсилювати логічний та емоційний зміст висловлювання, виступати засобом суб'єктивного увиразнення мови.

Енантіосемія – розвиток у мовної одиниці протилежних значень, поляризація її значень.

Епітет – троп, художнє означення або обставина способу дії, які образно змальовують особу, предмет, дію чи явище або виражають емоційне ставлення до них.

Епіфора – стилістична фігура, протилежна анафорі, що утворюється повторенням однакових мовних елементів наприкінці суміжних віршових рядків, строф, речень, абзаців, розділів твору.

Етнографізм – різновид лексичного діалектизму, назва предмета, поняття, характерного для побуту, господарювання представників певної етнічної групи чи культурно-етнічною регіону.

Жаргон – один із різновидів соціальних діалектів, що відрізняється від загальноновживаної мови використанням специфічної експресивно забарвленої лексики, синонімічної до слів загального вжитку, фразеології, іноді й особливостями вимови.

Запозичені слова – іншомовні слова, цілком засвоєні мовою, що їх запозичила.

Застарілі слова – слова та їх окремі значення, а також номінатив-

ні словосполучення, що на певному етапі розвитку мови вийшли із загального вжитку.

Звуковідтворення – включення в текст переданих фонетичними засобами мови звуків і шумів довкілля.

Звуконис – система звукового інструментування (алітерація, асонанс і т. ін.), спрямована на створення звукового образу.

Значення стилістичне – додаткове значення (один із видів конотації) мовної одиниці, яке нашаровується на її предметно-поняттєвий або граматичний зміст. У ширшому розмінні об'єднує стильове і власне стилістичне значення.

Ідіостиль, ідіолект – сукупність мовно-виражальних засобів, які виконують естетичну функцію і вирізняють мову окремого письменника з-поміж інших: своєрідність мови окремого індивіда.

Інтимізація мовлення – мовні засоби і прийоми, що передають настрої мовця, наближають автора до читача як до співрозмовника.

Інтонація – сукупність звукових мовних засобів, завдяки яким передаються смисловий, емоційно-експресивний і модальний характер висловлювання, комунікативне значення та ситуативна зумовленість, стилістичне забарвлення тексту, індивідуальність виражальних прийомів мовця.

Іншомовні слова – слова з інших мов, які, на відміну від запозичених слів, не засвоєні повністю мовою, що їх запозичила, усвідомлюються мовцями як чужорідні й зберігають ознаки свого походження.

Іронія – троп, в якому з метою прихованого глузування або для легкого, добродушною жарту мовна одиниця з позитивно-стверджувальним значенням, конотацією або модальністю вживається з прямо протилежними характеристиками.

Історизми – слова, вживані для позначення предметів, явищ і понять які вийшли з ужитку, припинили своє існування внаслідок соціально-побутових і суспільно-політичних змін.

Каламбур – різновид гри слів, що полягає у створенні комічно-сатиричного ефекту шляхом обіграння близькозвучних або однозвучних одиниць з різними значеннями.

Калька – запозичення слів та виразів з іншої мови шляхом їх буквального перекладу.

Канцеляризм – слово, стійке словосполучення, граматична форма, конструкція, що є специфічною одиницею офіційно-ділового стилю літературної мови, зокрема його адміністративно-канцелярського підстилю.

Катахреза – троп; несподіване вживання слова, розвиток нового значення або розширення предметно-поняттєвої віднесеності слова, що не відповідають і навіть суперечать його первісному значенню, внутрішній формі.

Квасиноніми – слова з близьким, але не тотожним лексичним значенням.

Кліше – мовний засіб, стандартний зворот, регулярно повторюваний у певних умовах і контекстах; мовний стереотип з позитивною функцією.

Ключові слова – слова, яким належить визначальна роль у звуковій і семантичній організації поетичного тексту.

Книжна мова – мова, в якій переважають книжна лексика, писемні усталені звороти (штампи, стереотипи), ускладнений синтаксис з підрядними граматичними зв'язками, типовий для писемної мови, орієнтація на піднесений високий стиль.

Колорит – стилістичне забарвлення (тональність, реєстр) висловлювання, тексту, орієнтоване на його суб'єктивно-оцінне сприймання, на потребу викликати у читача (слухача) певні емоції, настрої.

Конотація – додаткові семантичні і прагматичні особливості (“співзначення”) лексичного значення та значень інших мовних рівнів, які нашаровуються па їх предметно-поняттєвий аспект і можуть бути зумовлені як змістом, так і внутрішньою формою слова.

Контамінація – об'єднання двох або більше мовних одиниць в одну.

Контекст – мовне оточення або ситуація, в яких уживається лінгвістична одиниця.

Лексика ділова – слова й усталені звороти, що вживаються в усній та писемній формах офіційно-ділового стилю і виконують функції офіційного спілкування.

Лексика емоційна – слова, що мають у своєму значенні компонент оцінки, виражають почуття, позитивне чи негативне сприймання дійсності.

Лексика загальноновживана – найбільший тематично-стилістичний шар лексики мови, використання якого вільне, нічим не обмежене.

Лексика книжна – слова, що вирізняються на тлі стилістично нейтральної лексики літературної мови своїм походженням, особливостями словотворчої будови та вузькою сферою вживання.

Лексика наукова – слова з додатковим стилістичним забарвленням, вживані у мові наукового стилю.

Лексика нейтральна (міжстильова) – загальноновживана лексика, яка не пов'язана з певними функціональними різновидами (стилями) мови і не має експресивного забарвлення.

Лексика поетична – слова з додатковим стилістичним забарвленням, вживані у мові фольклору та художньої літератури.

Лексика просторічна – некодифікована лексика, вживана у мові осіб з низьким рівнем загальної освіти; слова зі зниженим емоційно-оцінним забарвленням, невмотивовані русизми, вульгаризми тощо.

Лексика розмовна – слова, що протиставляються стилістично ней-

тральній та книжній лексиці літературної мови своїм емоційно-експресивним забарвленням і функціонально-стильовим навантаженням.

Лексика розмовно-побутова – слова, що позначають предмети побуту: назви їжі, одягу, хатнього начиння і т. ін.

Лексика стилістично маркована – лексика, яка має емоційно-експресивна забарвлення, співвідносна з одним чи кількома стилями.

Лексика стилістично немаркована – див. Лексика нейтральна.

Літота – пом'якшення категоричності оцінки, послаблення певного твердження шляхом використання не прямого позначення певного поняття, а заперечення того поняття, що є протилежним даному.

Макаронічна мова – механічна суміш слів чи висловів з різних мов або переінакшення їх на іноземний лад.

Малапропізми – перекручення слів і зворотів літературної мови.

Мейозис – троп, що полягає в навмисному применшенні інтенсивності вияву ознаки або перебігу дії, розміру та кількості предметів, значущості чого-небудь.

Метаграма – віршовий прийом, який полягає в заміні початкової літери слова.

Металогія – вживання слів у переносному значенні.

Метаморфоза – перетворення однієї форми образу в іншу.

Метафора – один з основних тропів, що полягає в уживанні слова, яке позначає певний предмет (явище, дію чи ознаку), для номінації іншого предмета на основі подібності, яка впливає з їх зіставлення за асоціацією.

Метонімія – один з основних тропів, суть якого полягає в перенесенні назви одного класу предметів або одиничного предмета на інший клас або одиничний предмет на основі суміжності їх значень.

“Народна етимологія” – назва, яка вживається щодо фактів хибного розуміння походження або значення мовної одиниці, коли їй на основі випадкової формальної подібності або тотожності з іншою одиницею, більш знайомою мовцеві, приписуються приписуються значення чи мотивація останньої.

Нейтральні стилістичні засоби мови, міжстильові мовні засоби – мовні одиниці, які не несуть у своїй семантиці додаткових стилістичних значень і можуть уживатися в будь-якому функціональному стилі.

Неологізм – слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мові па певному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями, або були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора.

Норма мовна – сукупність мовних засобів, що відповідають системі мови й сприймаються її носіями як зразок суспільного спілкування у певний період розвитку мови і суспільства.

Образність – наявність у мовної одиниці слововживань або вже

сформованого переносного значення з яскравим виражально-зображальним ефектом, побудованим на метафоричних, рідше метонімічних та інших асоціаціях.

Оказіоналізм – незвичне, здебільшого експресивно забарвлене слово, що утворене з порушенням законів словотворення чи мовної норми й існує лише в певному контексті в якому воно виникло.

Оксиморон – троп, що полягає у поєднанні слів з протилежними або просто взаємовиключними значеннями для вираження нового цілісного поняття або окремого явища в оригінальній формі.

Омоніми – слова або їх окремі граматичні форми, а також стійкі словосполучення, морфеми, синтаксичні конструкції, що при однаковому звучанні (або написанні) мають абсолютно річні значення.

Ономатопея, звуконаслідування – відображення звуків навколишньої дійсності за допомогою спеціально дібраних слів, у складі яких повторюються фонemi, що нагадують відповідні звуки.

Парадокс – твердження, висловлення, що на перший погляд містить у собі внутрішню суперечність, логічну несполучуваність, тобто одна частина речення ніби заперечує іншу.

Парафраза – переказ своїми словами чужих думок, текстів.

Пароніми – слова, а також фразеологічні одиниці й синтаксичні конструкції, що при повній або частковій семантичній відмінності є дуже подібними за формою, внаслідок чого можуть сплутуватися в мовленні або спеціально обіграватися зі стилістичною настановою.

Парономазія – різновид гри слів, фігура мови, що полягає в навмисному зближенні в контексті паронімів і взагалі співзвучних слів або їх форм з певною стилістичною настановою.

Переносне значення – похідне, вторинне значення мовної одиниці, що розвивається з прямого, вихідного значення і робить її полісемічною.

Перифраз – слова, усталені словосполучення (зрідка – речення), що є образно-переносними й описовими найменуваннями предметів, явищ, істот, осіб тощо.

Персоніфікація – вид метафори, троп, що полягає в перенесенні ознак і властивостей людини на предмети, явища природи, абстрактні поняття, тварин; поетичне олюднення довкілля.

Плеоназм – стилістична фігура, побудована на повторенні слів або афіксів з тотожними або подібними значеннями з метою підкреслення, уточнення, емоційного виділення якоїсь ознаки.

Поетична мова – 1) віршована мова; 2) мова художньої літератури з її визначальною естетичною функцією; 3) система мовно-виражальних засобів, орієнтованих на досягнення ефекту високого

стилю, незвичного для буденного спілкування.

Порівняння – троп, який полягає у поясненні одного предмета через інший, подібний до нього, з використанням компаративної зв'язки.

Просторіччя – один зі структурно-функціональних некодифікованих різновидів загальнонародної мови, який, не будучи обмеженим територіальними або вузькосоціальними рамками, разом з діалектами та жаргонами протистоїть літературній мові, її розмовному стилю.

Професіоналізми – слова й вирази, вживані групами осіб для позначення предметів і понять, які безпосередньо пов'язані з їхньою професійною діяльністю або родом занять.

Редуплікація – повторення кореня, основи або цілого слова.

Ритмомелодика – інтонаційно-семантична та ритмічна організація мови, що визначається її надсегментними ознаками.

Символ – багатозначний предметний образ, який об'єднує між собою різні плани художнього відтворення дійсності на основі їх істотної спільності, спорідненості.

Синекдоха – вид метонімії, що ґрунтується на суміжності кількісного характеру при відношеннях між цілим або взагалі чимось більшим і його частиною, або взагалі чимось меншим, між певною сукупністю та її окремим елементом.

Синестезія – художній прийом, що полягає в поєднанні в одному тропі різних іноді далеких асоціацій.

Синкопа – випадіння звука або складу в середині слова.

Синоніми – слова (переважно однієї частини мови) або їх окремі значення, а також стійкі словосполучення, афікси, словотворчі типи, граматичні форми, зокрема синтаксичні конструкції, що за повної або часткової формальної відмінності мають тотожні чи майже тотожні значення.

Синоніми абсолютні – синоніми, повністю рівнозначні і загалом тотожні за вживанням, тобто стильовою сферою функціонування, емоційно-експресивною характеристикою, частотністю, сполучуваністю та ін.

Система стилістична – сукупність функціональних та експресивних стилів у їх взаємозв'язках.

Соціолект (соціальний діалект) – різновид загальнонародної мови, що характеризується специфічними лексичними та фразеологічними засобами, вживаними в середовищі окремих соціальних, професійних, вікових та інших груп населення.

Стереотип – слово, мовний зворот, що повторюються без змін, автоматично, як усталена формула, мовний шаблон; трафарет.

Стилізація – свідоме переймання мовних ознак певного стилю,

жанру, характерних для відповідної історичної доби, етнічно-діалектного чи соціального середовища, індивідуальної авторської стильової манери.

Стиль – різновид, видозміна літературної мови, манера мовного вираження у різних сферах, умовах, формах спілкування (усній і писемній); мистецтво слова.

Стиль епістолярний – функціональний різновид літературної мови, який обслуговує сферу письмових приватних або приватно-офіційних відносин.

Стиль конфесійний – стильовий різновид української мови, який обслуговує релігійні потреби суспільства.

Стиль науковий – функціональний різновид літературної мови, що використовується з пізнавально-інформативною метою в галузі науки та освіти.

Стиль публіцистичний – один з функціональних стилів літературної мови, призначений для передачі масової інформації.

Стиль розмовний – різновид літературної мови, яким послуговуються мовці в щоденному неофіційному спілкуванні.

Стиль функціональний – різновид літературної мови, що характеризується системним об'єднанням мовних одиниць різних рівнів, функції яких зумовлені суспільною сферою використання мови, настановами й умовами спілкування.

Стиль художній – функціональний різновид літературної мови, що моделює світ і через конкретно-чуттєві образи й виконує естетичну функцію.

Суржик – мова, в якій штучно об'єднані беі дотримання літературних норм елементи різних мов.

Табу мовне – заборона на вживання певних слів, що зумовлюється містично-забобонними, соціально-політичними, зокрема цензурними, та культурними і морально-етичними чинниками.

Тавтологія – неусвідомлений, мимовільний або, навпаки, навмисний повтор у межах словосполучення, речення того самого чи однокореневих слів або різнокореневих слів з тотожним, аналогічним і подібним значенням.

“Тарабарська мова” – навмисне спотворення мови додаванням до кожного складу (переважно повнозначних слів) певного звукосполучення, однотипною зміною кінцевих складів або їх переставленням у суміжних словах, що робить мову незрозумілою для тих, хто не знає способу такого “словотворення”.

Термін – слово або словосполучення, що позначає поняття певної галузі науки, техніки тощо.

Троп – мовностилістичний зворот, що полягає у вживанні слова

або вислову в непрямому, переносному значенні для досягнення відповідного виражально-зображального ефекту.

Уподібнення – троп, розгорнуте порівняння, в якому розкривається низка подібних ознак між предметами, що розширює та поглиблює його семантичне поле, витворює потік містких асоціацій.

Фольклоризми – народнопоетичні слова й вислови.

Фонетичний символізм – зв'язок між звучанням і значенням слова, який виникає переважно внаслідок взаємодії різних видів відчуття (моторних, акустичних, зорових і т. ін.).

Фоностилістика – розділ стилістики, що вивчає експресивні властивості звуків мови, засоби досягнення її милозвучності та явища поетичної фонетики – звукопис, ритміку вірша, ритмотворення.

Фразеологізм – нарізно оформлений, але семантично цілісний і синтаксично неподільний мовний знак, відтворюваний у процесі мовлення у вигляді фіксованої конструкції з властивим їй лексичним складом і значенням.

Фразеологізми книжні – фразеологізми, що походять з наукового, офіційно-ділового, публіцистичного або художнього стилів.

Фразеологізми розмовно-побутові – фразеологізми, що походять з усного побутового мовлення.

Фразеологізми фольклорні – фразеологізми, що походять з мови фольклору.

Штамп мовний – художній прийом або зворот мови, що багаторазово повторюється без творчого осмислення; вислів, який механічно відтворюють; трафарет, шаблон; мовний стереотип з негативним забарвленням.

11. ПЕРЕЛІК ОРІЄНТОВНИХ ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Стилістика як мовознавча дисципліна. Основні розділи стилістики.
2. Методи лінгвостилістичних досліджень.
3. Стиль як основне поняття лінгвостилістики.
4. Критерії вирізнення самостійності функціональних стилів.
5. Норми сучасної української літературної мови. Роль засобів масової інформації в поширенні норм української літературної мови.
6. Диференційні ознаки наукового стилю сучасної української літературної мови.
7. Диференційні ознаки розмовного стилю сучасної української літературної мови.
8. Диференційні ознаки офіційно-ділового стилю сучасної української літературної мови.
9. Диференційні ознаки художнього стилю сучасної української літературної мови.
10. Диференційні ознаки публіцистичного стилю сучасної української літературної мови.
11. Диференційні ознаки конфесійного стилю і його жанрова своєрідність.
12. Основні жанри української епістолярії. Приватний лист у системі української епістолярії (особливості композиції, різновиди зачинів, закінчень, підписів, дописок).
13. Лексика української мови з погляду стилістичної диференціації.
14. Стилістичне значення мовної одиниці.
15. Стилістичне використання багатозначності та омонімії.
16. Паронімія як лексичне й стилістичне явище. Паронімія як вада тексту.
17. Синоніми в стилістичному аспекті. Можливості цього розряду лексики в різних стилях мови.
18. Евфемізми, перифрази та інші стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії.
19. Антонімія як лексичне та стилістичне явище. Антоніми загальномовні та контекстуальні.
20. Антитеза, епітет-оксиморон та інші стилістичні фігури, що будуються на основі антонімії.

21. Групи лексики сучасної української мови за походженням. Інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості.

22. Неологізми загальнономовні й авторські. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості.

23. Стилiстичне використання застарілої лексики. Історизми й архаїзми в мові ЗМІ.

24. Термінологічна лексика в різних стилях мови.

25. Професіоналізми, їх типи, способи творення, можливості використання.

26. Жаргонізми й арготизми (зіставна характеристика), можливості вживання в окремих функціональних стилях.

27. Порівняльна характеристика розмовної та просторічної лексики. Її стилістичне використання.

28. Діалектизми в номінативній та стилістичній функції.

29. Народна етимологія. Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова в художніх, публіцистичних та наукових текстах.

30. Фразеологічні звороти за їх походженням та зв'язками. Використання фразеологізмів у різних стилях мови.

31. Контамінація фразеологізмів. Особливості відтворення фразеологічних зворотів у перекладах з однієї мови на іншу.

32. Номінативні функції фразеологізмів. Експресивно-емоційна роль фразеологізмів у ЗМІ.

33. Стилiстичне використання категорії роду, числа. Стилiстичні функції власних і загальних іменників.

34. Стилiстичні функції ступенів порівняння, стягнених і нестягнених форм прикметників.

35. Стилiстичне використання числівників.

36. Стилiстичні можливості займенників.

37. Стилiстичне використання дієслів.

38. Стилiстичні функції словотворчих засобів.

39. Фонетичні засоби стилістики.

40. Стилiстичні властивості порядку слів у реченні. Стилiстична мета й виправданість інверсій.

41. Способи вираження підмета й присудка. Стилiстичне використання координації підмета й присудка.

42. Синонімія прийменникових конструкцій. Варіанти відтворення українською мовою російських словосполучень з

прийменниками “по”, “при”.

43. Стилiстичнi можливостi складного речення.

44. Стилiстичнi функцiї однорiдних членiв речення. Принципи побудови ряду, сполучники, прийменники та узагальнювальнi слова.

45. Поняття про видокремлення як стилiстичне явище. Видокремлена прикладка в рiзних стилях мови.

46. Власне звертання й риторичне звертання. Особливостi функцiонування звертань у рiзних стилях мови.

47. Функцiї вставних слiв у нехудожнiх та художнiх текстах. Вставленi конструкцiї в рiзних стилях мови.

48. Стилiстичнi фiгури.

49. Способи передачi чужої мови в офiцiйно-дiлових, наукових та публiцистичних текстах.

50. Перiод i його стилiстичне використання. Види перiоду.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – 432 с.
2. Бабич Н. Д. Богословський стиль української мови у контексті стилістичної науки : збірник науково-дидактичних праць / Н. Д. Бабич. – Чернівці : ВД “Букрек”, 2009. – 216 с.
3. Білодід І. К. Вибрані праці: В 3 т. Т. 3 : [Праці з стилістики] / І. К. Білодід ; гол. ред. В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1968. – 410 с.
4. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови : навч. посіб. / Н. В. Ботвина. – К. : АртЕк, 1998. – 192 с.
5. Ващенко В. С. Стилiстичнi явища в українській мові : Ч. 1 : посіб. / В. С. Ващенко. – Х. : ХДУ ім. О. М. Горького, 1958. – 228 с.
6. Взаємодія художнього і публіцистичного стилів української мови / М. М. Пилинський, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець : моногр. – К. : Наук. думка, 1990. – 216 с.
7. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика сучасної української мови : Використання морфологічних засобів мови : навч. посіб. / Г. Й. Волкотруб. – К. : ТОВ “ЛДЛ”, 1998. – 176 с.
8. Гладкий М. Наша газетна мова / М. Гладкий. – К., 1928 ; Мова сучасного українського письменства. – К. ; Харків, 1930. – Мюнхен, 1992 : Monachii.– (Фотопередрук).
9. Дідківська Л. П. Словотвір, синонімія, стилістика : моногр. / Л. П. Дідківська, Л. О. Родніна – К. : Наук. думка, 1982. – 170 с.
10. Домбровський В. Українська стилістика й ритміка / В. Домбровський. – Перемишль, 1923–1924. – Мюнхен, 1993 : Monachii. – (Фотопередрук).
11. Дорошенко С. І. Граматична стилістика української мови : посіб. / С. І. Дорошенко. – К. : Рад. шк, 1985. – 200 с.
12. Дудик П. С. Стилiстика української мови : навч. посіб. / П. С. Дудик. – К. : Академія, 2005. – 268 с.
13. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності / С. Я. Єрмоленко. – К. : Рідна мова, 1997. – 431 с.
14. Жанри і стилі в історії української літературної мови / В. В. Німчук, В. М. Русанівський, І. П. Чепіга та ін.; відп. ред.

- С. Я. Єрмоленко. – К. : Наук. думка, 1989. – 288 с.
15. Жовтобрюх М. А. Мова української періодичної преси / М. А. Жовтобрюх. – К. : Наук. думка, 1970. – 303 с.
16. Зарицький М. С. Стилїстика сучасної української мови : навч. посїб. / М. С. Зарицький. – К. : Парламентське вид-во, 2004. – 156 с.
17. Капелюшний А. О. Типові орфографїчні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах / А. О. Капелюшний. – Львів : ЛНУ, 2000. – 60 с.
18. Капелюшний А. О. Стилїстика : Редагування журналістських текстів : Практичні заняття : посїб. / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2003. – 544 с.
19. Капелюшний А. О. Практична стилїстика української мови / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2007. – 400 с.
20. Караванський С. Секрети української мови / С. Караванський. – К. : УКСП “Кобза”, 1994. – 152 с.
21. Коваль А. П. Збірник вправ з практичної стилїстики : Українська мова / А. П. Коваль. – К. : Вища шк., 1979. – 143 с.
22. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови : Структура наукового тексту / А. П. Коваль. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1970. – 306 с.
23. Коваль А. П. Практична стилїстика української мови / А. П. Коваль. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – К. : Вища шк. – 351 с.
24. Кордун П. П. Збірник вправ із стилїстики : посїб. для вчителів / П. П. Кордун. – К. : Рад. шк, 1987. – 161 с.
25. Кравець Л. В. Стилїстика української мови : Практикум : навч. посїб. / Л. В. Кравець; за ред. Л. І. Мацько. – К. : Вища шк., 2004. – 199 с.
26. Кулик Б. М. Збірник вправ з стилїстики : Для серед. шк. : посїб. для учителів / Б. М. Кулик, О. М. Масюкевич. – К. : Рад. шк., 1958.
27. Мамрак А. В. Українське документування : Мова та стиль : навч. посїб / А. В. Мамрак. – 3-тє вид. – К. : Центр. навч. л-ри, 2004. – 364 с.
28. Мартиненко Г. Я. Основи стилеметрії / Г. Я. Мартиненко. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1988. – 176 с.
29. Мацько Л. І. Стилїстика української мови : підруч. /

Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища шк., 2003. – 462 с.

30. Митрополит Іларіон. Граматично-стилістичний словник Шевченкової мови / Митрополит Іларіон. – Вінніпег, 1961 : Накладня т-ва “Волинь”. – 256 с.

31. Моренець В. В. Мовностилістичні ознаки жанру і творча самобутність письменника / В. В. Моренець // Українське мовознавство : республік міжвід. наук. зб. – К., 1971. – Вип. 2. – С. 59–66.

32. Огієнко І. Український стилістичний словник : підруч. кн. для вивч. укр. літ. мови / І. Огієнко. – 2-ге вид. – Вінніпег (Канада), 1978 : Накладня т-ва “Волинь”. – 496 с.

33. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

34. Особливості мови і стилю засобів масової інформації. – К. : Вища школа, 1983. – 152 с.

35. Паламар Л. М. Мова ділових паперів / Л. М. Паламар, Г. М. Кацавець. – К. : Либідь, 2000. – 296 с.

36. Пешак М. М. Стиль ділових документів XIV ст. : (Структура тексту) / М. М. Пешак. – К. : Наук. думка, 268 с.

37. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К. : Наук. думка, 1976. – 287 с.

38. Плотницька І. М. Ділова українська мова : навч. посібник / І. М. Плотницька. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 256 с.

39. Пономарів О. Д. Культура слова : Мовностилістичні поради / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1999. – 240 с.

40. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : підруч. / О. Д. Пономарів. – 3-тє вид., переробл. та доповн. : навч. кн. – Богдан, 2000. – 248 с.

41. Приватні листи XVIII ст. / підгот. до вид. В. А. Передрієнко. – К. : Наук. думка, 1987. – 173 с.

42. Російсько-український словник ділової мови / улож. В. Підмогильний, Є. Плужник. – 2-ге вид., випр. – К. : Вид-во “Час”, 1992. – 295 с.

43. Сербенська О. А. Основи мовотворчості журналіста в інтерпретації Івана Франка : текст лекцій / О. А. Сербенська. – Львів : ЛДУ, 1993. – 112 с.

44. Стилістика газетних жанрів / под. ред. Д. Э. Розенталя. –

М. : Изд-во Москов. ун-та, 1981. – 230 с.

45. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / под ред. М. Н. Кожинной ; члены редколлегии : А. Е. Баженова, М. П. Катюрова, А. П. Сковородников. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Флинта : Наука, 2006. – 696 с.

46. Стиль і час : хрестоматія : [Функціонально-стильове розмаїття української літературної мови, становлення її норм від самого початку до нашого часу] / О. П. Блик, Г. М. Колесник., К. В. Ленець та ін. – К. : Наук. думка, 1983. – 250 с.

47. Українська мова : Енциклопедія. – К. : Вид-во “Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана”, 2000. – 752 с.

48. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови : посіб. / І. Г. Чередниченко. – К. : Рад. шк., 1962. – 495 с.

49. Шевченко Л. І. Стилістика української літературної мови : тексти, завдання, вправи : навч. посіб. / Л. І. Шевченко, Лю В. Шулінова. – К. : ВПЦ “Київський ун-т”, 2004. – 192 с.

50. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення / С. В. Шевчук. – К. : Вища школа, 1998. – 271 с.

51. Яцимірська М. Г. Мова засобів масової інформації кінця ХХ століття / М. Г. Яцимірська // Актуальні проблеми журналістики : зб. наук. праць. – Ужгород : Ужгородськ. нац. ун-т, 2001. – С. 485–490.

52. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста : навч. посібн. / М. Г. Яцимірська – Львів : ПАІС, 2004. – 332 с.

Інтернет-ресурси:

1. www.litopys.org.ua
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.rozum.org.ua
7. www.stilistika.by.ru
8. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>

ЗМІСТ

1. Опис навчального курсу.....	3
2. Пояснювальна записка.....	4
3. Структура залікового кредиту курсу.....	7
4. Тематичний план змістових модулів.....	10
5. Тематика лекцій.....	15
6. Теми практичних занять.....	19
7. Самостійна робота студентів.....	31
8. Індивідуальна робота студентів.....	34
9. Оцінювання.....	35
10. Короткий словник лінгвостилістичних термінів.....	38
11. Перелік орієнтовних питань до екзамену.....	48
12. Рекомендована література до курсу.....	51

Навчально-методичне видання

Левчук Ірина Петрівна

Практична стилістика

Робоча навчальна програма та методичні рекомендації
для студентів напрямів підготовки “Видавнича справа та
редагування”, “Журналістика”

Науковий редактор – Мазепа Наталія
Літературний редактор – Лютнік Олена
Верстка – Стефанович Дар’я

Левчук І. П. Практична стилістика : робоча навч. прогр. та
метод. реком. для студентів напрямів підготовки “Видавнича справа
та редагування”, “Журналістика” / І. П. Левчук. – Луцьк, 2011. – 56 с.